

Fractie Duurzaam Sterk Westerveld
t.a.v. mevrouw G. Kiers
Raadhuislaan 1
7981 EL DIEVER

Datum
9 mei 2023

Zaaknummer
2023-009402

Uw brief
23 maart 2023

Uw kenmerk
-

Onderwerp
Beantwoording artikel 45 RvO over vrijwillig mentorschap

Geachte mevrouw Kiers,

Op 23 maart 2023 heeft u schriftelijke vragen gesteld over het onderwerp vrijwillig mentorschap op grond van artikel 45 van het Reglement van Orde. In deze brief geven wij een reactie op deze vragen.

1. Zijn Wmo-loketmedewerkers en cliëntondersteuners op de hoogte wie als vertegenwoordiger van kwetsbare personen kan optreden? En weten zij ook dat vrijwillige mentoren hierin extra inzet te bieden hebben ten opzichte van betaalde mentoren? Wordt er al gebruik gemaakt van mentoren van Stichting Mentorschap Noord? Wat zijn de ervaringen?

Antwoord:

Wmo-loketmedewerkers en onafhankelijke cliëntondersteuners zijn op de hoogte wie als vertegenwoordiger van kwetsbare personen kan optreden. Dat vrijwillige mentoren hierin extra inzet kunnen bieden ten opzichte van betaalde mentoren, zoals beschreven in het onderzoek van XpertiseZorg, was nog niet bekend.

We hebben contact opgenomen met Stichting Mentorschap Noord. Uit de informatie die wij ontvangen hebben blijkt dat ze op dit moment geen cliënten uit gemeente Westerveld hebben. Wel zijn ze bezig met het regelen van een mentor voor een inwoner uit de gemeente Westerveld. Er zijn ook een aantal vrijwilligers aangesloten uit gemeente Westerveld bij de stichting. Zij zijn mentor van cliënten die wonen in andere gemeenten. In totaal heeft Stichting Mentorschap Noord ongeveer 120 cliënten in de drie noordelijke provincies.

9 mei 2023

2 / 9

De gemeente kan zelf geen (vrijwillige) mentoren inzetten en benoemen. De rechtbank benoemt de mentor zodat deze persoon de bevoegdheid heeft om de persoonlijke belangen van de cliënt te vertegenwoordigen. Dit gebeurt zonder tussenkomst van de gemeente. Hoe dit proces verloopt is te lezen in de bijlage van deze brief. Deze bijlage hebben we ontvangen van Stichting Mentorschap Noord.

2. Uit vergelijking tussen betaalde en vrijwillige mentoren blijkt dat de betaalde mentor maximaal 17 uur per jaar mag besteden, terwijl de vrijwillige mentor 48 uur per jaar aan een cliënt mag besteden. Dit betekent dat een vrijwillige mentor extra tijd heeft om de kwaliteit van leven van een cliënt te verbeteren en dat dit zowel een eenmalige als structurele besparing van duizenden euro's kan opleveren in zorgkosten. Zijn de voordelen bij gemeente Westerveld bekend?

Antwoord:

De voordelen van een vrijwillige mentor t.o.v. een betaalde mentor, zoals beschreven in het onderzoek van XpertiseZorg, waren nog niet bekend.

3. Zijn er binnen het sociaal domein van Westerveld mogelijkheden om vrijwillig mentoren breder in te zetten om zodoende de kwaliteit van de ondersteuning te verbeteren en daarmee cliënten beter in hun kracht te zetten, maar ook om daarmee hulpverlening effectiever en efficiënter in te zetten? Is de gemeente bereid om de mogelijkheden te onderzoeken en hierover een terugmelding te doen aan de raad?

Antwoord:

De gemeente kan zelf geen (vrijwillige) mentoren inzetten en benoemen. Een (vrijwillige) mentor wordt door de rechtbank benoemd zodat deze persoon de bevoegdheid heeft om de persoonlijke belangen van de cliënt te vertegenwoordigen. Dit gebeurt zonder tussenkomst van de gemeente.

De gemeente zal meer bekendheid geven aan (vrijwillige) mentoren, en de vertegenwoordiging van kwetsbare personen in het algemeen, bij inwoners, organisaties en professionals met een signalerende functie, zoals consultants in het sociaal domein, onafhankelijke cliëntondersteuners en medewerkers van de welzijnsorganisatie. Zoals ook in het onderzoeksrapport van XpertiseZorg wordt aangegeven kan meer bekendheid helpen bij het breder inzetten van vrijwillige mentoren.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders

D.B. Bruijn-Van den Berg
secretaris

H. Jager
burgemeester

9 mei 2023

3 / 9

Bijlage 1. Informatie van Stichting Mentorschap Noord

STICHTING MENTORSCHAP NOORD

Burg. Wuiteweg 140B
9203 KP Drachten
06-42709549/06-18420897
info@mentorschapnoord.nl
www.mentorschapnoord.nl

Algemeen

Wat is mentorschap¹

Mentorschap is bedoeld voor mensen die hun persoonlijke, zorginhoudelijke belangen niet meer (volledig) kunnen behartigen. Persoonlijke, zorginhoudelijke belangen zijn belangen die niet gaan over geld of goederen. Het gaat vooral om beslissingen over begeleiding, verzorging, behandeling of verpleging van mensen met een verstandelijke beperking, mensen met dementie of mensen met psychiatrische problematiek. De mentor neemt, zoveel mogelijk in overleg met de betrokkene, beslissingen. Dit kan gaan om afspraken in het zorgplan of afspraken over de woonplek.

Bescherming tegen misbruik

De maatregelen zijn vooral bedoeld om de personen die het betreft te beschermen tegen misbruik van de situatie door derden.

Maatregel voor meerderjarigen

De maatregelen zijn alleen mogelijk bij meerderjarigen. Totdat iemand achttien jaar is, zorgen de ouders (met gezag) of voogd voor de belangen van minderjarigen. Het is wel mogelijk om de maatregel al aan te vragen voor iemand meerderjarig is. De maatregel gaat dan automatisch in op de dag dat die persoon meerderjarig wordt.

Wanneer een verzoek tot mentorschap?

Als iemand niet meer in staat is de eigen belangen op persoonlijk, zorginhoudelijk vlak te behartigen dan zijn er meestal wel mantelzorgers/familie die hierbij ondersteunen. Soms is er echter niemand die deze taak op zich kan of wil nemen. Dan kan bij **STICHTING MENTORSCHAP NOORD** een verzoek om een mentor gedaan worden. **STICHTING MENTORSCHAP NOORD** bemiddelt bij het vinden van een mentor. Degene die een mentor nodig heeft woont meestal in een zorginstelling zoals een verpleeghuis, een verzorgingshuis of een woonvorm voor mensen met een verstandelijke beperking of met een psychiatrische stoornis. Ook mensen die nog thuis wonen kunnen op zoek zijn naar een mentor.

¹ Zie ook brochure "curatele, bewind en mentorschap" van het Ministerie van Justitie.

Contacten met bewindvoerder of financieel gemachtigde

De bewindvoerder is belast met de behartiging van de financiële belangen van de gementoreerde.

De mentor kan contact opnemen, zich voorstellen als de nieuwe mentor en zich globaal laten inlichten over de financiële situatie van de gementoreerde.

De mentor spreekt af hoe hij zijn onkostenvergoeding uitbetaald wil hebben. Hij maakt afspraken over de te maken kosten voor de gementoreerde en hoe dit geadministreerd moet worden. (bijvoorbeeld bij het kopen van kleding, een vakantie, zakgeld)

In sommige gevallen krijgt de mentor, in overleg met de bewindvoerder, een vast maandbedrag ter besteding voor de gementoreerde (bijvoorbeeld voor kleine uitgaven zoals een kop koffie, toiletartikelen). De mentor spreekt dan met de bewindvoerder af hoe dit verantwoord wordt.

Verantwoording over het mentorschap

De kantonrechter kan verantwoording vragen van de mentor als steekproef, op verzoek van de gementoreerde of op verzoek van derden.

Beëindiging mentorschap

Het mentorschap eindigt als:

- de gementoreerde zelf de belangen weer kan behartigen. In zo'n geval moet de rechter de maatregel echter wel eerst opheffen;
- als de gementoreerde overlijdt;
- als het mentorschap voor een bepaalde periode is afgesproken. De maatregel eindigt als die periode voorbij is;
- als het mentorschap door een ondercuratelestelling wordt vervangen.

De taak van de mentor eindigt bij:

- het opheffen van de maatregel;
- het overlijden van de mentor;

De mentor (of de betrokkene) kan, bijvoorbeeld in een testament, aangeven wie hij bij zijn overlijden als opvolgend mentor wil laten benoemen. Dit betekent echter niet dat deze persoon automatisch als mentor wordt benoemd. De rechter, die de nieuwe mentor moet benoemen, houdt bij de benoeming van de nieuwe mentor rekening met de wens van de mentor.

- het ontslag van de mentor.

Mentoren bij STICHTING MENTORSCHAP NOORD*Kwaliteit staat voorop*

STICHTING MENTORSCHAP Noord hecht grote waarde aan kwalitatief goede invulling van het mentorschap en stelt daarom ook de nodige eisen aan de vrijwilliger die de taak van mentor op zich wil nemen. De mentor wordt geschoold en ook tijdens zijn/haar mentorschap wordt de mentor blijvend begeleid. Omdat de mentor te maken krijgt met persoonlijke- en vertrouwelijke contacten en informatie heeft de mentor zich te houden aan de nodige geheimhouding, conform de geldende gedragscode en het privacy reglement. Daarnaast wordt de mentor gevraagd om een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG)

9 mei 2023

5 / 9

*Aanvraag mentor bij **STICHTING MENTORSCHAP NOORD**²*

Als een mentor nodig is kan bij de coördinator van **STICHTING MENTORSCHAP NOORD** een verzoek worden ingediend om een mentor.

De coördinator neemt contact op met de aanvrager voor het maken van een afspraak.

Koppeling cliënt en kandidaat mentor

Nadat alle benodigde gegevens zijn verwerkt gaat de coördinator op zoek naar een geschikte mentor.

Wij hechten veel waarde aan een goede match. Dat kan betekenen dat het enige tijd duurt voordat een geschikte kandidaat is gevonden.

Kennismaking met kandidaat-mentor

Zodra de coördinator een geschikte kandidaat-mentor heeft gevonden wordt u hierover (schriftelijk) geïnformeerd. De kandidaat-mentor neemt vervolgens binnen één week contact met u op om een eerste afspraak te maken voor de kennismaking met de cliënt.

De kennismakingsperiode duurt maximaal twee maanden. Daarna kunnen beiden aangeven of zij het traject van aanvraag van mentorschap bij de kantonrechter willen starten.

Verloopt de kennismakingsperiode niet naar tevredenheid? Dan wordt een nieuwe kandidaat-mentor gezocht.

Aanvraag mentorschap bij de kantonrechter

Als het traject wordt voortgezet vult St. Mentorschap Noord de bereidverklaring tot vervulling van mentorschap in. Deze wordt met de aanvraag mentorschap en de benodigde bijlagen door de coördinator naar het kantongerecht gestuurd. Ook wordt hierbij een verzoek aan de kantonrechter gedaan om over te mogen gaan tot eenmalige intake kosten van € 559,00 en een jaarlijkse cliënten bijdrage van € 1.187,00 (peildatum 2021). Afhankelijk van het inkomen kan de cliënt in aanmerking komen voor bijzondere bijstand.

Een verzoek tot het instellen van een mentorschap gaat rechtstreeks naar het kantongerecht als directe familie of de cliënt zelf de verzoeker is en het formulier ondertekent. Als er geen familie is of op het moment van aanvraag niet bekend, kan de leiding van de instelling of indien aanwezig de bewindvoerder de aanvrager zijn. In de laatste situatie kan de aanvraag eerst beoordeeld worden door de Officier van Justitie en later door de kantonrechter. De tijdsduur tot een uitspraak kan enkele weken langer duren.

Voor de aanvraag van het mentorschap is de cliënt eenmalige griffierechten verschuldigd van € 79,00 (peildatum 2021). Afhankelijk van het inkomen kan men in aanmerking komen voor een korting op dit bedrag.

Beoordeling van de aanvraag door de rechter

Houd er rekening mee dat de kantonrechter de cliënt wil zien. Het kan zijn dat de cliënt naar de rechtbank moet. Als dit niet mogelijk is kan de kantonrechter de cliënt ook bezoeken; thuis of in de zorginstelling. Mocht de cliënt al een bewindvoerder

² Zie ook www.stichtingmentorschap.nl

hebben of er wordt een nieuwe mentor aangesteld, dan zal dit door de kantonrechter alleen administratief worden verwerkt. De cliënt wordt niet opnieuw bezocht.

De beschikking

Als de kantonrechter de aanvraag positief beoordeelt wordt een beschikking afgegeven.

De hele procedure tot aan het afgeven van de beschikking kan soms enkele maanden in beslag nemen.

Het mentorschap

Zodra de beschikking binnen is worden afspraken gemaakt tussen cliënt/aanvrager en mentor.

Een mentor besteedt ongeveer 4-6 uur per maand aan het mentorschap.

Om het mentorschap goed in te kunnen vullen vragen wij van de zorgverlener om:

- informatie over betrokkene te verstrekken;
- de kandidaat-mentor bij betrokkene te introduceren;
- met de mentor de wederzijdse verwachtingen te bespreken;
- de mentor wegwijs te maken in de instelling;
- de medewerkers te informeren over de benoeming van de mentor en diens (wettelijke) taken en bevoegdheden;
- de mentor te betrekken bij de begeleiding, verzorging, verpleging en behandeling van betrokkene;
- dezelfde contactmomenten in te bouwen als met vertegenwoordigend familielid;
- de mentor (als vertegenwoordiger en vrijwilliger) te betrekken bij activiteiten voor familie en/of vrijwilligers;
- desgewenst contact te houden met **STICHTING MENTORSCHAP NOORD**.

Grenzen aan de bevoegdheden van de mentor

Hoewel de mentor op veel gebieden mag adviseren en beslissen zijn hier ook grenzen aan:

- De mentor accepteert de professionele verantwoordelijkheid van de arts (bijv. medisch zinloos handelen kan niet worden afgedwongen).
- De mentor heeft geen beslissingsrecht op het gebied van euthanasie, onvrijwillige opname en het opmaken van een testament.
- Als een gementoreerde zich verzet tegen een ingrijpende behandeling kan de mentor dit niet afdwingen, tenzij niet behandelen schade of gevaar oplevert voor de cliënt.
- De mentor accepteert de autonomie van de cliënt. De cliënt neemt zelf de beslissingen waarvan hij de consequenties kan overzien.

Taken van de mentor

- De mentor bezoekt de cliënt om deze zo goed mogelijk te leren kennen en zo een vertrouwensband op te bouwen.
- De mentor kan de betrokken hulpverleners goed uitleggen wat zijn rechten, plichten en bevoegdheden zijn.
- De mentor vertegenwoordigt betrokkene op het gebied van begeleiding, verzorging, behandeling en verpleging.

9 mei 2023

7 / 9

- De mentor onderhoudt de contacten met de hulpverleners. Hij doet dit samen of namens de cliënt.
- De mentor woont de zorgplanbespreking bij en ondersteunt of vertegenwoordigt hier de cliënt.
- De mentor ziet er op toe dat de zorg gegeven wordt overeenkomstig het zorgplan.
- De mentor regelt indien nodig andere zorg.
- De mentor overlegt met de bewindvoerder over uitgaven die de mentor noodzakelijk acht.

Het is belangrijk om goede afspraken te maken over wat mogelijk is en voor welke taken een andere vrijwilliger ingezet mag worden (bijvoorbeeld voor het kopen van kleding of het meedoen met activiteiten)

In geval van vakantie van de mentor kan de mentor met een collega-mentor of coördinator Stichting Mentorschap Noord afspraken maken om te vervangen. De mentor zal met begeleiding/verzorgers/behandelaars afspreken wat er in deze periode bij calamiteiten moet gebeuren. Het is belangrijk dat dit schriftelijk vastgelegd wordt. De collega-mentor heeft echter niet dezelfde bevoegdheden als de mentor. Grote beslissingen kan hij/zij niet nemen. Hij kan betrokkene bezoeken, adviseren en zijn bevindingen na terugkomst van de mentor overdragen.

Alle informatie die de mentor uit hoofde van zijn functie van mentor ontvangt is vertrouwelijk. Hij/zij zal hier zorgvuldig mee omgaan.

Het is voor mentoren verboden om materiële zaken aan te nemen van de gementoreerde.

Wanneer er problemen zijn inzake het mentorschap dan kan er contact opgenomen worden met de coördinator.

Overlijden betrokkene

De taak van de mentor eindigt juridische wanneer de betrokken overlijdt.

In principe informeert de mentor de bewindvoerder en vraagt de naam van de notaris of de persoon die verantwoordelijk is voor de afhandeling van de begrafenis en de nalatenschap.

Ook informeert de mentor het kantongerecht.

Veel mentoren vinden het prettig om de uitvaart zelf te regelen of iets persoonlijks hier aan toe te voegen om zo op gepaste manier afscheid te kunnen nemen. Het is niet verplicht. De mentor kan het zien als een verlenging van zijn verantwoordelijkheden. De financiële verantwoording ligt bij de familie, de notaris of de executeur testamentair. Dus niet bij de mentor

Wat te doen als de mentor het mentorschap wil beëindigen?

Het mentorschap wordt in principe voor onbepaalde tijd door de kantonrechter uitgesproken. Wanneer de mentor door ziekte of om persoonlijke redenen het mentorschap wil beëindigen neemt de mentor contact op met de coördinator van **STICHTING MENTORSCHAP NOORD**. In overleg zal een nieuwe mentor gezocht worden. De coördinator dient samen met de mentor het verzoek om ontslag in bij de kantonrechter en stelt een nieuwe mentor voor.

Houd er rekening mee dat het enkele maanden kan duren voor een nieuwe mentor is geregeld. Tot de nieuwe mentor is benoemd blijft de huidige mentor verantwoordelijk.

De mentor

Wat zijn de rechten en plichten van een mentor?

Een mentor neemt beslissingen over begeleiding, verzorging, behandeling en verpleging van de betrokkene. Dit zijn allemaal beslissingen op het persoonlijke vlak. Daarbij kan het ook gaan om feitelijke zaken, zoals het inzien van een dossier.

Verplichtingen

Een mentor neemt beslissingen op persoonlijk vlak en heeft bij het vervullen van die taak de plicht om de betrokkene zoveel mogelijk zelf te laten beslissen en om een zelfstandig optreden van de betrokkene te bevorderen. Degene die een mentor heeft, blijft handelingsbekwaam en kan in principe zelf de eigen financiële zaken behartigen (of dat door de bank of familieleden laten doen)³

De mentor heeft tot taak om ook op andere gebieden op het persoonlijke vlak de belangen van iemand in de gaten te houden en hem raad te geven. Bijvoorbeeld over de vraag of een echtscheiding moet worden aangevraagd of over de omgang met bepaalde mensen.

Bevoegdheden

De mentor heeft alle bevoegdheden die hij in het belang van zijn taak nodig heeft. Hij kan echter niet beslissen in hoogstpersoonlijke aangelegenheden (zoals het opmaken van een testament). De mentor kan zich wel mengen in een relatie van de betrokkene, als die een negatief effect op de betrokkene heeft. De mentor kan de hulpverlener in dat verband instructies geven.

Zorgplan of behandelingsplan

De mentor treedt ook op wanneer hij meent dat in de zorg fouten gemaakt (dreigen te) worden. Met het zorgplan of behandelingsplan mag hij instemmen, met uitzondering van hoogst persoonlijke aangelegenheden die daarin zijn opgenomen (zoals de levensbeëindiging van betrokkene). In een dergelijke situatie heeft datgene wat de mentor zegt de status van advies.

Belangrijke adressen

St. Mentorschap Noord

Coördinator Jannie Krol (Friesland, Drenthe links van A28)

E: j.krol@mentorschapnoord.nl

T: 06-42709549

Coördinator Liesbeth Hegge (Drenthe en Groningen)

E: liesbeth.hegge@mentorschapnoord.nl

T: 06-19755678

E: info@mentorschapnoord.nl

W: www.mentorschapnoord.nl

³ Ervaring leert dat de meeste mensen die een mentor nodig hebben, vaak ook niet voldoende in staat zijn om hun financiële belangen goed te behartigen. Vaak hebben zij daarom ook een bewindvoerder.

9 mei 2023

9 / 9

Mentorschap Nederland

Postbus 13180

3581 CG Utrecht

Tel. 030 – 2317190

www.mentorschap.nl

www.postbus51.nl

www.goedvertegenwoordigd.nl

